

საქმე ბრეგვაძე საქართველოს წინააღმდეგ

საჩივარი N 49284/09

გადაწყვეტილება

სტრასბურგი

17 იანვარი 2019

ფაქტობრივი გარემოებები

მომჩივანი დაიბადა 1987 წელს და ამ დროისთვის დაპატიმრებულია ქ. რუსთავის ციხეში.

2007 წლის 3 დეკემბერს ტაქსის მძღოლმა პოლიციას შეატყობინა, რომ იგი ორმა ახალგაზრდა მამაკაცმა ცივი იარაღის მუქარით გაძარცვა, მათ თან წაიღეს მობილური ტელეფონი და 26 ლარი. იგი ამტკიცებდა, რომ შეძლებდა ორივე მათგანის ამოცნობას. მეორე დღეს მომჩივანი დააკავეს შეიარაღებული ძარცვის ექვსის საფუძველზე, თუმცა პირადი და სახლის ჩხრეკის შედეგად არ იქნა აღმოჩენილი უკანონო ნივთები. იმავე დღეს ტაქსის მძღოლმა ამოიცნო მომჩივანი. მომჩივანმა თავდაპირველი დაკითხვისას წარმოადგინა ალიბი და დეტალურად ისაუბრა თუ ვისთან ერთად გაატარა ის საღამო. კერძოდ, იგი ამტკიცებდა, რომ აღნიშნულ საღამოს ქუჩაში სეირნობდა შეყვარებულთან და მის მეგობრებთან ერთად და რამოდენიმე ადამიანმა იგი სეირნობისას დაინახა.

2007 წლის 7 დეკემბერს, მომჩივნის ადვოკატმა მოითხოვა გამოკითხულიყო ის 12 ადამიანი, რომლებიც ადასტურებდნენ მომჩივნის ალიბს. 2007 წლის 9 დეკემბრის გადაწყვეტილებით, გამომძიებელმა არ დააკმაყოფილა ადვოკატის შუამდგომლობა. გადაწყვეტილება დაასაბუთა იმით, რომ მომჩივნის შეყვარებული და მისი მეგობრები მიკერძოებულები იყვნენ აღნიშნულ საკითხთან მიმართებით. რაც შეეხება დარჩენილ პოტენციურ მოწმეებს, გამომძიებლის განცხადებით, ისინი არ ყოფილან მომჩივანთან ერთად სადავო დანაშულის ჩადენის დროს. მომჩივნის მოთხოვნაზე უარი დაადასტურა ზემდგომმა პროკურორმაც.

მომჩივანი კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფსა და მე-6 მუხლის მე-3 პარაგრაფის „დ“ პუნქტზე დაყრდნობით ასაჩივრებდა საგამომიებო ორგანოებისა და სასამართლო ხელისუფლების უარს, დაეკითხათ დაცვის მხარის მოწმეები.

სასამართლოს შეფასება

სასამართლო აღნიშნავს, რომ როდესაც მოწმეთა დაკითხვის შესახებ ბრალდებულის მოთხოვნაზე უარი კეთილსინდისიერი, დასაბუთებული, ბრალდებასთან რელევანტურია და შესაძლოა გააძლიეროს დაცვის მხარის პოზიცია ან გახდეს ბრალდებულის გამართლების მიზეზი, ეროვნულმა ხელისუფლებამ უნდა დაასაბუთოს მისი უარი ამგვარ მოთხოვნასთან დაკავშირებით (იხ. *ტოპიჩი ხორვატიის წინააღმდეგ*, N 51355/10, § 42, 10 ოქტომბერი 2013, და *პოლიაკოვი*). წინამდებარე საქმეში, ეროვნულმა სასამართლოებმა მოთხოვნაზე უარი განაცხადეს პროცედურულ საფუძველზე დაყრდნობით. თუმცა, იმ დროისთვის, სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მიხედვით ბრალდებულს უფლება ჰქონდა სამართალწარმოების ნებისმიერ ეტაპზე გამოემხებინა მოწმე, თუკი ამისათვის არსებობდა შესაბამისი საფუძვლები. სასამართლოს აზრით, ის ფაქტი, რომ მომჩივნის ადვოკატი მის წარმომადგენლად ახალი დანიშნული იყო, შესაძლოა ყოფილიყო მოთხოვნის დაგვიანებით წარდგენის საპატიო მიზეზი. ნებისმიერ შემთხვევაში, სააპელაციო სასამართლოში საქმის წარმოების დროს, მომჩივანმა მოითხოვა იმ მოწმეთა დაკითხვა, რომლებიც მის ალიბს ადასტურებდნენ. მოთხოვნა წერილობითი ფორმით იქნა წარდგენილი სააპელაციო სასამართლოში. მიუხედავად ამისა, სააპელაციო სასამართლომ უარი განაცხადა მასზე, სწორედ იმ საფუძველით, რომ მოთხოვნა არ იყო წერილობითი ფორმით წარდგენილი. უზენაესმა სასამართლომ მხედველობაში არ მიიღო ეს პროცედურული ხარვეზი და უარი თქვა მომჩივნის საკასაციო სარჩელზე იმ მოტივით, რომ იგი იყო დაუსაბუთებელი.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სტრასბურგის სასამართლო ვერ დაეთანხმება მთავრობის არგუმენტს, რომ მომჩივნის შუამდგომლობა მოწმეთა დაკითხვის შესახებ განხილული იქნა შესაბამისად. მთავრობა ამტკიცებდა, რომ ნებისმიერ შემთხვევაში, როდესაც სახეზეა მომჩივნის ბრალდების მამხილებელი მტკიცებულება, სასამართლოში მოწმეთა დაკითხვაზე უარს არ გააჩნია საზიანო გავლენა სამართალწარმოების სამართლიანობაზე მთლიანობაში. ამასთან დაკავშირებით, სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივანი ბრალდებულია შეიარაღებულ ძარცვაში; მის ერთადერთ დაცვის საშუალებას წარმოადგენდა ალიბი, შესაბამისად მან მოითხოვა მოწმეთა გამოკითხვა, რომლებიც დაადასტურებდნენ მას. ეჭვგარეშეა, რომ შუამდგომლობა იყო საკმარისად დასაბუთებული და ბრალდების საგანთან რელევანტური; უფრო მეტიც, შესაძლოა მის საფუძველზე ბრალდებულის მიმართ დამდგარიყო გამამართლებელი განაჩენი (იხ. *ქართველიშვილი საქართველოს წინააღმდეგ*, № 17716/08 §61, და *დოროხოვი რუსეთის წინააღმდეგ* N 66802/01, § 74). ბრალდების დამადასტურებელი მტკიცებულების შეფასების გარეშე, სტრასბურგის სასამართლო მიიჩნევს, რომ მომჩივანს, მხარეთა თანასწორობის საფუძველზე, უნდა

მიცემოდა საშუალება ეროვნული სასამართლოების წინაშე წარმოედგინა მტკიცებულება. როდესაც ეროვნულმა სასამართლოებმა პროცედურული დარღვევის შედეგად, მომჩივანს არ მისცეს ამის საშუალება, ამით იგი პროკურატურასთან შედარებით არახელსაყრელ პირობებში ჩააყენეს. აქედან გამომდინარე, დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფი და მე-6 მუხლის მე-3 პარაგრაფის „დ“ პუნქტი.

ზიანი

მომჩივანი ითხოვდა 80 000 ევროს (EUR) მორალური ზიანისთვის.

მთავრობამ გაასაჩივრა მომჩივნის მოთხოვნა, იმეორებდა იმ არგუმენტს, რომ მოცემულ საქმეში სახეზე არ იყო კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფისა და მე-6 მუხლის მე-3 პარაგრაფის „დ“ პუნქტის დარღვევა. იგი აცხადებდა, რომ მოთხოვნა იყო დაუსაბუთებელი და გადაჭარბებული და სტრასბურგის სასამართლოს მოუწოდა პრეცედენტული სამართლის გათვალისწინებით სამართლიანი შეფასებისკენ. სტრასბურგის სასამართლოს დასკვნიდან, რომლის მიხედვით მან დაადგინა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პარაგრაფისა და მე-6 მუხლის მე-3 პარაგრაფის „დ“ პუნქტის დარღვევა, არ ჩანს რომ მომჩივანი უკანონოდ იყო მსჯავრდებული (*ბეუზე ბელგიის წინააღმდეგ*) [დიდი პალატა] N71409/10 §199, 9 ნოემბერი 2018).

არსებული გარემოებებიდან გამომდინარე, სტრასბურგის სასამართლო მიიჩნევს, რომ არსებულ საქმეზე დარღვევის დადგენა საკმარისია და არ აკმაყოფილებს მომჩივნის მოთხოვნას მორალური ზიანის ანაზღაურების შესახებ.